

Engellilerin Bitmeyen Erişilebilirlik Özlemi

– AliHaydar · 07 Temmuz 2023

Bir, iki, üç, beş, on, on beş desem de ne yazık ki bunun daha devamı var.

Saymakla da bitecek gibi değil.

Günler ayları, aylar ise yılları kovalayıp durdu.

Saymaya kalktığımız olayın üzerinden tam tamamına 18 yıl gelip geçti.

Bundan tam 18 yıl önce 7 Temmuz 2005 tarihinde nur topu gibi bir Engelliler Kanunumuz TBMM'de gözlerini dünyaya açivermişti.

Evet, takvimler 7 Temmuz 2005'i gösterdiği gün o gün TBMM'de tarihi bir oylama yapılarak 5378 Sayılı Engelliler Kanunu meclisteki tüm siyasi partilerin oybirliği ile çıkarılmıştı.

Kanunun çıkarıldığı gün iktidarda ve muhalefette bulunan tüm siyasi parti yetkililerince o günün engelliler açısından miladi bir gün olduğu söylenmişti.

Çıkarılan kanunun engellilerin sorunlarına sihirli bir değnek gibi çözüm üreteceğini ve 7 yıl sonra Türkiye'de yaşayan engellilerin erişilebilir ve ulaşılabilir bir ülkeye kavuşacağı açıklanmıştı.

Aradan günler, haftalar ve aylar birer birer gelip geçti.

Engelliler ise sevinçle 7 yıl sonra özgürlüğe kavuşulacaksa seve seve bekleriz diye umutla günleri saymaya başladılar.

Engelli camiası sabırsızlıkla erişilebilir bir ülkeye kavuşmanın özlemiyle bekleşe dursunlar zaman bir su gibi akıp geçmeye başlamıştı.

Özlem ve umut dolu bekleyişler süredursun aylar ve yıllar birbiri ardına gelip geçti ve 7 yıl sonra beklenen gün nihayet gelip çattı.

Tam özgürüz artık istediğimiz her yere kanat açıp gidebileceğiz derken kara bulutlar sardı dört bir yanımızı.

O gün zihniyetleri engelli olan ve engelli düşmanı birkaç siyasetçinin vermiş olduğu yasa teklifi ile 7 yıllık hapis hayatının bekleyiş süresi yeterli görülmeyle 1 yıl doğrudan 2 yıl ise dolaylı olarak 3 yıl kadar daha uzatmaya gittiler.

İşte ne olduysa bu engelli düşmanı siyasetçilerin kanun değişikliği teklifiyle başladı. Verilen teklifin kabul edilmesiyle birlikte engellilerin özgürlüğü bir üç yıl daha ötelenmiş oldu.

Ancak gelin görünkü beklenen erişilebilir ve ulaşılabilir bir Türkiye sözü bu öteleme ile bir hayal olmaktan öteye geçmeyecekti.

Öteleme kanun değişikliği ile getirilen ilave 3 yıllık sürede dolduktan sonra bu defa Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği adlı bir yönetmelik çıkarılmış ve kanun ile konulan süreler işlevsiz bir komisyonlarla denetleme adı altında süresiz bir hale dönüşmüştü.

Arka arkaya çıkarılan genelgelerle denetimlerin sonucunda gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla verilen süreler artık verilemez hale getirildi.

Denetleme komisyonları tarafından kamu binaları ile diğer kamuya açık olan alanlarda gerekli denetleme ve incelemeler yapıldıktan sonra süreler verilmesine rağmen düzenlemeleri yapmayan kamu kurum ve kuruluşlarının geneline ise gerekli cezalar ne yazık ki kesilmedi.

Cezalar kesilecek olsa da, yıllar önce yasa maddesine konulan idari para cezası miktarlarının oranı değiştirilmemiş olduğundan artık caydırıcı özelliğini yitirmiştir.

Erişilebilirlikle ilgili 5378 Sayılı Engelliler Kanununun çıktığı 2005 yılında dünyaya gelen bir bebek bugün 18 yaşına girmiştir. Doğduğu günden itibaren önce sürünmeyi, emeklemeyi, düşe kalka adım atarak yürümeyi öğrenmiştir. Önce anaokuluna daha sonraları ise sırasıyla ilkokul, ortaokul ve liseyi bitirmiş ve ardından da üniversiteden mezun olmuştur.

O gün dünyaya gözlerini açan bebeğin hayatında daha birçok değişiklik olmasına rağmen ne yazık ki engellilerin yaşamında büyük önem arz eden erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik konusunda pek bir değişiklik olmamıştır. Olan değişiklikler ise sorunların tamamına kalıcı çözümler getirmekten çok lokal çözümler şeklinde olmuştur.

Demem o ki, 18 yılın sonunda 18 tane ilimizi bırakın bir tane dahi ilimiz ya da ilçemiz her yönüyle birlikte tamamen erişilebilir ve ulaşılabilir özelliğe kavuşmamıştır. Bu gidişle de kısa zamanda kavuşacağı da olmayacaktır.

Sözün özü olarak, evrensel standartlarda erişilebilir bir Türkiye'de yaşama kavuşma özlemiyle yanıp duran engellilerin bekleyişi daha ne kadar devam edecek bilemiyorum. Tek bildiğim konu erişilebilirlik ve ulaşılabilirlikle ilgili yasa maddeleri günümüzde tamamen işlevini yitirerek kadük olduğundan idari para cezaları dâhil olmak üzere yeniden revize edilerek çıkarılması ve bir daha ötelemelerin yapılmaması gerektiğidir.